

Stenogrammid

XIII Riigikogu, I Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 29.04.2015, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Kütuseaktsiisi tõus

2. 13:10 Ülevaade avaliku sektori autopargist ja selle kasutusest

3. 13:16 Maksutõusud

4. 13:24 Eakate poliitika

5. 13:33 Andmekaitseseadus

6. 13:35 Valitsuse alkoholipoliitika

7. 13:43 Majutusteenuste käibemaksu tõus

8. 13:52 Haldusreform

13:00 Infotund

13:59 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast! Infotund. Palun teeme kohaloleku kontrolli!

Kohaloleku kontroll

Kohal on 57 Riigikogu liiget, puudub 44.

Vabariigi Valitsusest osalevad tänases infotunnis peaminister Taavi Rõivas, tervise- ja tööminister Rannar Vassiljev ning riigihalduse minister Arto Aas. Eilsel päeval avaldas soovi infotunnis küsimus esitada 16 Riigikogu liiget. Seoses sellega on tänase infotunni kord selline, et eilsel päeval registreerunu saab esitada ühe küsimuse lisaks ja veel saalist üks inimene saab esitada ühe küsimuse, muidu me ei jõua mitte kuskile.

1. 13:01 Kütuseaktsiisi tõus

13:59 Esimees Eiki Nestor

Alustame! Esimene küsija on Andres Herkel ja küsimus on peaminister Taavi Rõivasele. Palun!

13:59 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Teie plaan võtta riigieelarvesse valimislubaduste täitmiseks raha kütuseaktsiisi tõstmise abil on pälvinud ühiskonnas täiesti erakordset kriitikat. Seda on kritiseerinud ka teie koalitsioonipartnerid, samuti Reformierakonda kuuluvad endised ja praegused parlamendiliikmed. Minu küsimus on: milliseid järeldusi on valitsus sellest kriitikast teinud? Äkki te esmasest allikast annate meile ülevaate ka eilisest kabinetiistungist, millest on meedias räägitud? Millised variandid on kaalumisel, millised on eriarvamused? Kuidas te üldse tagantjärele hindate seda rumalat olukorda, kus te asute menetlema maksutõusu, mida mitte ükski koalitsiooni osapool enne valimisi ei tõstatanud? Valimiseelsetes lubadustes ei ole millestki sellisest juttu olnud. Aitäh!

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Kriitikat on olnud mitmesugust. On olnud vägagi sisulist ja argumentidega varustatud kriitikat. Näiteks on öeldud, et kui me tõstame kütuseaktsiisi liiga kiiresti, siis on oht piirikaubanduse tekkeks: et kui juhuslikult Läti ei peaks üldse aktsiisi tõstma, siis mitte ainult kaugsõiduautojuhid, vaid ka teised

ostaksid kütust rohkem Lätist. Selliseid asjaolusid peab loomulikult enne otsuse tegemist arvestama ja neid analüüse on ka tehtud. Samas on kahjuks olnud ka sellist küllalt lahmivat ja kohati isegi isiklikuks läinud kriitikat ja selle pärast olen ma ausalt öeldes päris kurb. Ma mõistan täielikult seda, et isegi kui kütuse hind tõuseb aktsiisi mõjul 4–5%, umbes 5 senti aastas, siis isegi see suhteliselt väike hinnatõus võib inimestes rahulolematust tekitada. Aga kindlasti ei ole see põhjus väita, et kõik muu tuleb Eestis jätta paigalseisu ja see on ainuke Eesti elu iseloomustav küsimus. Mind on natuke pannud imestama ka see, et kõik argumendid, mis on toodud keskkonna kaitsmiseks, on suure häälega välja naerdud, kuigi me ei saa eitada, et praegu, kui Eestis on kogu Euroopas konkurentsitult kõige odavam bensiin, on meil ka kõige saastavam autopark. Ka seda ei tohiks päriselt ignoreerida.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Andres Herkel, palun!

13:59 Andres Herkel

Aitäh! Austatud peaminister! Te ei vastanud küsimuse sellele poolele, mis puudutas seda, et enne valimisi te mingist niisugusest maksutõusust ei rääkinud. Valimislubadused ja nende kate peaks olema algusest peale tasakaalus. Te olete Eesti valijatele ilmselt petlikke lootusi andnud. Kuidas koalitsiooni osapooled kavatsevad nüüd valijatele seletada seda, et ühtepidi on järsk kütuse kallinemine, aga teistpidi erakonnad ei jäta mitte võtmata riigieelarvest seda kopsakat summat, millega te kavatsete tõenäoliselt katta oma valimiste eel võetud võlgu? Kas siin ei ole mitte tegemist suure lõhega põhimõtete ja sellise solidaarsuse vahel, mida ühiskond peaks niisugustel juhtudel ilmutama?

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

See, et aasta-aastalt kallinevad poes alkohol ja tubakas, on meile iseenesestmõistetavaks saanud, kuigi seda ei ole erakondade programmides. Me oleme ühiselt jõudnud konsensusele, et tegemist on tervist kahjustava kaubaga ja tervist kahjustav kaup – nii nagu juba üle-eelmine valitsus alkoholi- ja tubakapoliitika rohelistes raamatutes kinnitas – ei tohi poes muutuda teiste kaupadega võrreldes odavamaks. See peab kallinema kiiremini, kui on üldine inflatsioon. Ja eelistatavalt võiks alkohol ja tubakas kallineda kiiremini, kui inimeste palgad kasvavad – me peame silmas pidama ka rahva tervist, inimeste jaoks ei tohi alkohol kättesaadavamaks muutuda, pigem vastupidi. Seetõttu on ju lootus, et tarbimine väheneb.

Mis puutub mootorikütustesse, siis on olnud aegasid – ma mäletan, see oli umbes kaheksa aastat tagasi, kui siin parlamendis oli uue jõuna roheline erakond –, mil arutati väga teravalt, kui palju Eestis oleks kohane fossiilseid kütuseid tarbida. Siis järgnesid muuseas küllalt järsud aktsiisitõusud. Räägiti sellest, et ka mootorikütuse tarbimisel on mängus keskkonnakahjulik element. Praegu on kogu selles avalikus debatis see pool täiesti kõrvale jäetud. Esile on toodud 4–5%-line hinnatõus, mis muuseas on väiksem muutus, kui on olnud minu kodule lähimas tanklas viimase kümne päeva jooksul hindade kõikumine. Aga ikkagi on see justkui Eesti elu peaküsimus. Küllap siin taga on ka poliitilist kampaaniat, eks me kõik teame, kust see on tulnud.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Marika Tuus-Laul, palun!

13:59 Marika Tuus-Laul

Aitäh! Austatud peaminister! Need teie nõunike tehtud kiiranalüüsid, kui palju elu – kaubad, teenused ja kõik muu – kütuseaktsiisi tõusuga kallimaks läheb, on pehmelt öeldes vägagi ilustatud. Kindlasti ei ole arvesse võetud seda, et paljud inimesed hakkavad tankima lähiriikides, loomulikult eriti just kaugsõiduautojuhid. Meil on Leedu näide, kus pärast aktsiisitõusu hakati kütust ostma Lätist, Kaliningradist, Poolast ja mitmelt poolt mujalt. Ma küsingi praegu, kas teile ei tundu, et praegu on kogu rahvas selle otsuse vastu. On ettevõtjad, on ka teie koalitsioonis vasturääkivaid hääli ja on vastu ajakirjandus. Ning ajalugu näitab, et kui ajakirjandus on vastu, siis pikka pidu ei ole.

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

Sellest, kui ühiskonnas toimub avalik ja argumentidega varustatud debatt selle üle, kuidas ühte või teist muudatust ellu viia, tuleb lugu pidada, mitte öelda, et see on vastuseis. Ei ole nii, et kui debatt on, siis järelikult midagi teha ei saa. Mina pean argumenteeritud osa sellest debatist väga vajalikuks ja mulle tundub, et sellest debatist on võimalik ka teatud järeldusi teha. Kui me siiski näeme, et lähiriigid ei tõsta mitu aastat aktsiisi, siis loomulikult peab meil olema paindlikkust. Kuigi ma selles sügavalt kahtlen, aga oletame, et Läti ei muuda oma aktsiisipoliitikat pikki aastaid, et Läti ei tõsta aktsiisi ja teeb täieliku erandi. Muidugi peame siis vaatama, kas meil on mingid alternatiivsed katteallikad.

Samas, mis puutub kaugsõiduautojuhtidesse, siis ratsionaalse tegutsemise korral oleks nad eile kella viiese seisuga pidanud päris kindlasti mitte Lätist kütust ostma, vaid Tallinnast. Kaheksa senti, isegi rohkem on praegu vahe Läti hinnatasemega. See kaheksa senti on märgatavalt rohkem kui aktsiisitõusu mõju. Aga mis on muidugi huvitav ja millele tasub samuti tähelepanu pöörata ja eri kütusekettidelt seletust küsida, on see, et Valka linnas ja ka Valga linnas on kütuse hind märgatavalt kallim kui nii mõneski Tallinna tanklas. Ja ka Tallinna tanklates, eri kettide tanklates on hinnavahe teinekord ühel ja samal päeval kaheksa eurosent, mis on üle poolteise korra rohkem, kui aktsiisitõusu mõju oleks. Nii et juba praegu on osal inimestel võimalik osta kütust märksa soodsamalt, kui enamikus tanklates müügil on. Kaheksa senti on päris suur vahe.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:10 Ülevaade avaliku sektori autopargist ja selle kasutusest

13:59 Esimees Eiki Nestor

Järgmisele küsimusele vastab riigihalduse minister Arto Aas, küsimuse esitab Martin Helme. Palun!

13:59 Martin Helme

Tervist! Tänan, härra spiiker! Härra minister! Minul on küsimus Eesti avaliku sektori autopargi kohta. Meil on suhteliselt kehv ülevaade, äkki te saate meid valgustada, kui palju on avalikul sektoril üldse sõidukeid. Ma ei mõtle ainult ministeeriume, ma mõtlen ka ministeeriumide allasutusi ja kogu avalikku sektorit ehk siis näiteks ka avalik-õiguslikke asutusi. Kui paljude pealt nendest makstakse erisoodustumaksu, st kui paljud neist on lubatud ka isiklikuks kasutuseks? Kas on eraldi võimalik välja tuua, kui suur hulk on konkreetselt sihtotstarbelised, näiteks operatiiv- ja muud erisõidukid, ning kui paljud on tavalised sõiduautod, millega aetakse igapäevaseid asju?

13:59 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh, hea küsija! Siin oli päris palju küsimusi, millele kahe minuti jooksul detailselt vastata on keeruline, aga kindlasti saab seda teha hiljem kirjalikus vormis. Eesti Maksumaksjate Liit on teinud ühe sõiduautode analüüsi, aga loomulikult on riigil ka endal ülevaade, kui palju autosid ja muid sõidukeid on. Maksumaksjate liidu analüüsis oli see arv 2907. Maanteeameti andmetel on neid 3201, kuna arvestatud on ka järeelhaagiseid, veesõidukeid jm. Kõik oleneb sellest, mida me võrdleme ja millist metoodikat kasutame. Võib rahuliku südamega öelda, et enamikku nendest sõidukitest kasutatakse avalike teenuste pakkumiseks. Kui me võtame suurusjärguks 3000 autot, siis sellest pargist ligi 800 on politsei ja piirivalve käsutuses. Päästeametil on 198, Kaitseväel 180, Kaitseleiidul 265, Maanteeametil 199, Maksu- ja Tolliametil 124, Keskkonnaametil 138 jne. Need ei ole mingid tavalised laua taga istuvad ametnikud või tippametnikud, kes sõidavad riigile kuuluvate autodega ringi, vaid need on inimesed, kes pakuvad avalikke teenuseid ja teenivad riiki. Ette ruttavalt ütlen niimoodi hästi põgusalt ülevaadet andes ka seda, et ministeeriumidel on kasutuses keskmiselt 5–6 autot, nii et otse ministeeriumide autopark on küllaltki väike.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

13:59 Martin Helme

Ma täpsustan. Ikkagi tahaks uuesti üle küsida, kui suure hulga pealt makstakse erisoodustusmaksu ja teiseks, mis ajast, mis aastast need andmed on.

13:59 Riigihalduse minister Arto Aas

Hetkel jään vastuse võlgu, aga saame teile täpsed erisoodustusmaksu puudutavad andmed saata hiljem kirjalikult. Andmed on kindlasti olemas, selged regulatsioonid ja korrad on olemas, kuidas seda maksu tasuda tuleb. Nii et vastame kirjalikult.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Heimar Lenk, palun!

13:59 Heimar Lenk

Aitäh! Lugupeetud värske minister! Teie statistikat oli huvitav kuulata, aga see läheb muidugi väga räigelt vastuollu sellega, mida meedia on avaldanud. Kui võtta tänased lehed kätte, siis me näeme, et mitte ainult ei sõideta isiklike sõite ametiautodega, vaid makstakse välja ka eraautodega sõite jne. Ja siit mu küsimus: kas on kavas teha üks korralik ametkondliku autopargi kasutamise kontroll, nii nagu te hakkasite kontrollima ettevõtjaid, ega nad jumala pärast ei seisa autoga kuskil parklas ega käi poes omale piima ja leiba ostmas? Kas sama ei peaks tegema ka ministeeriumide autodega ja teie enda omaga näiteks?

13:59 Riigihalduse minister Arto Aas

Kindlasti tuleb põhjalikum analüüs ja mitte ainult autode kasutamise kohta, vaid kogu riigiasutuste töökorralduse kulude kohta. Seda analüüsi me valmistame ette ja kui see tehtud, siis saab tervikliku pildi. Samas ei ole kindlasti õige pealiskaudselt väita, et see on alati vale, kui hüvitatakse eraautoga tehtud töösõite. See võib olla riigi jaoks palju soodsam lahendus, kui et ostetakse ametiautod, mida peab kogu aeg ülal pidama. Ma usun, et teatud paindlikkus ja terve mõistus on kindlasti teretulnud. Millele tahaks veel viidata, on see, et sellesamas maksumaksjate liidu ülevaates on sees selge lause, et hea on näha, et riik majandab järjest säästlikumalt. Ma loodan, et selline trend tõesti on, aga kindlasti detailsem ülevaade veel tuleb. Aitäh!

13:59 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:16 Maksutõusud**13:59 Esimees Eiki Nestor**

Järgmine küsimus on peaminister Taavi Rõivasele, küsimuse esitab Kadri Simson. Palun!

13:59 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud Taavi Rõivas! Peale valimisi on teie juhitud valitsuskoalitsioon üllatanud inimesi maksutõusudega, millest enne valimisi juttu ei olnud. See on tekitanud tugevat vastuseisu ja mõneti ära varjutanud teie juhitud eelmise valitsuse maksutõstmised. Ma tuletan meelde, et ka eelmisel suvel te surusite siin läbi maksude tõusu ja seetõttu hakkavad ülehomsest, 1. maist nendele inimestele, kes oma kodu kütavad kütteõliga, kehtima kolm ja pool korda kõrgemad aktsiisid. Praegu lisatakse kerge kütteõli hinnale aktsiisi 110,95 eurot 1000 liitri kohta, ülehomsest 392,92 eurot. Kui lähtuda Neste Eesti AS-i praegustest hulgihindadest, siis tuleb õlikütte kasutajatel ülehomsest alates leppida hinnatõusuga umbes 46%. Miks te ajate sellist poliitikat ja miks te arvate, et talvine kütmine on Eestis luksus ja pahe, mida tuleb kõrgemalt maksustada?

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

Kui võtta nii eelmise valitsuse kui ka nüüd ametisse asunud valitsuse maksupoliitika tervikuna, siis tegemist on maksukoormuse nihutamisega tööjõumaksudelt, mis eelmise valitsuse ajal langesid ja

langevad ka nüüd, kahjuliku tarbimise maksustamisele. Kerge kütteõliga kütmine on üks kõige saastavamaid küttekihte üldse, samuti on see tarbija jaoks üks kõige kallimaid. Selleks et inimesed kasutaksid nii keskkonda kui ka rahakotti säästvaid küttekihte, on ellu kutsutud KredExi meetmed, mis võimaldavad katta arvestatava osa investeeringust, mis läheb nii rahalises kui ka keskkonna mõttes säästlikuma küttekolde ostuks. Arvestatava osa sellest maksab KredEx kinni. Ma kutsun kõiki, kes ei ole veel KredExi toetust taotlenud, üles seda tegema, sest kokkuvõttes keskmiselt juba mõne aastaga – sõltub loomulikult konkreetse majapidamise suurusest – tasub see muudatus ära, eriti siis, kui märkimisväärse osa kulust katab riik.

Meie maksupoliitika, mille suund on nihutada maksukoormust inimeste sissetulekute maksustamiselt eeskätt just tervisele ja ka looduskeskkonnale kahjuliku tarbimise maksustamisele, ei ole sugugi juhuslik. See on olnud teadlik valik ja see on olnud aastatepikkune poliitika, selleks et ühiskond oleks tervem ja inimeste sissetulekud oleksid suuremad.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Kadri Simson, palun!

13:59 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud Taavi Rõivas! Rahandusminister Sven Sester tuli eile valitsuskabineti istungil väidetavalt välja ettepanekuga jätta ära hotellide käibemaksu tõstmine, samuti kütuseaktsiisi tõstmine 2019. aastal. Mul on teile veel parem idee: selle saabki ära jätta ja kogu kütuseaktsiisi tõstmise saab ära jätta, kui te loobute sotsiaalmaksu vähendamisest, mida ükski ettevõtja ei hinda pärast uudist kütuseaktsiisi tõstmise kohta, mis avaldab lisasurvet sotsiaalsüsteemile. Kuidas te suhtute rahandusministri ettepanekusse?

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

Ma väga imestan, et võtate endale õiguse rääkida ettevõtjate nimel. Me teame, et nii tööandjate keskliit kui ka kaubandus-tööstuskoda on oma kirjades ja ka juhtivate päevalehtede artiklites toonitanud, et mitte mingil juhul ei tohiks naeruvääristada tööjõumaksude langetamist. Iga protsent õiges suunas on väga oluline samm selleks, et Eesti majanduskeskkond oleks konkurentsivõimelisem, et Eestisse tuleks rohkem investeeringuid, et inimeste sissetulekud suureneksid. Kaubandus-tööstuskoda esindab kokku tuhandeid ettevõtteid ja kui kaubandus-tööstuskoja juht kirjutab peaministrile ja rahandusministrile väga põhjaliku kirja, mida ta alustab kinnitusega, et see on väga oluline, et tööjõumaksud langevad, siis mina usaldan seda ettevõtjate häälena märksa rohkem kui teie suhteliselt paljasõnalist väidet. Tööjõumaksude langetamisel ei ole mitte ainult see efekt, et inimestele jääb rohkem raha kätte. On ka põhimõtteline efekt majandusele, tänu sellele saavad sissetulekud pikemat aega rohkem tõusta. Mis puutub võimalustesse katteallikate osas vastu tulla, siis eks seda tuleb loomulikult analüüsida. Me näeme seda riski, et kui Läti otsustab mingil põhjusel aktsiisi mitte tõsta, siis oleks tõepoolest 2019. aastal kütuseaktsiisi tõstmine Eestis liiga koormav ja seetõttu me otsime alternatiivi, et 2019. aastal kütuseaktsiisi mitte tõsta ja teha sellega nagu pool sammu tagasi. Samuti kaalume väga tõsiselt kaubandus-tööstuskoja ettepanekut kaotada hotellide käibemaksusoodustus järk-järgult. Kas see meil õnnestub, sõltub väga palju sellest, millised on alternatiivsed katteallikad. Töötame selle nimel, aga täna mingit vekslit anda on kindlasti veel väga ennatlik.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Priit Toobal.

13:59 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud esimees! Lugupeetud peaminister! Möödunud nädalal Põlvas olnud rahvaga kohtumisel tuli minu juurde üks ettevõtja, üks pansionaadi juhataja ja rääkis sellest samast 1% võrra sotsiaalmaksu langetamisest ja ka teistest valitsuse kavadest, näiteks majutusasutuste käibemaksu muutmisest. Sotsiaalmaksu langetamisega võidab see ettevõtja aastas 400 eurot, aga käibemaksuerisuse tühistamisega kaotab ligi 10 000 eurot aastas. See võit on seega miinusmärgiga ehk tegelikult hoopis kaotus. Kas see on valitsuse poolt ettevõtjasõbralik käitumine ja näoga ettevõtja poole olemine või teie hinnangul ei ole?

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

Kiire arvutus ütleb, et selle teie viidatud ettevõtte puhul on tööjõufond vaid kaks korda suurem kui kütusekulu ehk siis iga 100 euro kohta, mis makstakse palkadeks, kulutatakse selles ettevõttes teie väitel 50 eurot kütusele. Ma usun, et selle tasub üle arvutada, küllap see on natukene ebatäpne. (Saalist räägitakse, ei ole kuulda.) Kuidas? Te räägite pansionaadi kui majutusasutuse käibemaksusoodustuse kaotamisest? Okei, selge, siis ma sain teie küsimusest valesti aru. Praegu me analüüsime võimalust kaotada käibemaksusoodustus, mis laieneb ka majutusasutustele, järk-järgult, siis ei tule nendel ettevõtetel ühes aastas liiga järske samme astuda. Aga samas me peame siiski arvestama sellega, et üldiselt kõik Eesti ettevõtted, ükskõik mis valdkonnas nad ka ei tegutse – olgu nad toidutootjad, olgu nad põllumajandusettevõtted –, maksavad ühepalju käibemaksu. Majutusasutuste puhul on käibemaksumäär soodsam, mis tähendab seda, et kõik ülejäänud ettevõtted kaudselt subsideerivad selle valdkonna ettevõtlust. Ja tulebki väga kainelt hinnata, kas selline subsideerimine, mis maksab riigile 22–25 miljonit aastas, on meile jõukohane või kas meil on võimalik see kohe ära kaotada või teha nii, nagu kaubandus-tööstuskoda on välja pakkunud, et liikuda järk-järgult selles suunas, et kõikidele kehtiks võrdne maksumäär.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:24 Eakate poliitika

13:59 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on tervise- ja tööminister Rannar Vassiljevile. Monika Haukanõmm, palun!

13:59 Monika Haukanõmm

Täna, härra esimees! Lugupeetud minister! Viimastel aastatel on hästi palju jutuks olnud aktiivsena vananemine. Kuu keskel avalikustati Euroopa Komisjoni ja ÜRO indeks, millega mõõdetakse vanemaealiste aktiivsust ühiskonna kultuuri- ja igapäevaelus laiemalt, ei vaadata ainult tööalast aktiivsust. Eesti paistab silma eakate suure töehõivega, meie teised näitajad on kahjuks viimaste hulgas. Sotsiaalelus ei osaleta, ravi, sh hambaravi ei ole kättesaadav, turvalisus puudub, füüsiline ja vaimne tervis on halb. Eestis tegeldakse eakate poliitikaga väga fragmentaarselt, puudub tervikpilt, kuigi tegemist on valdkonnaga, mis vajab strateegilist juhtimist valdkonna- ja poliitikaüleselt. Demograafiline olukord on teada, see mõjutab meie olevikku ja tulevikku, eriti tervise- ja tööpoliitikat. Kas teil on olemas plaan, kuidas nimetatud väljakutsetega terviklikult tegelda? Koalitsioonilepingus on kirjas ainult fragmendid.

13:59 Tervise- ja tööminister Rannar Vassiljev

Tõepoolest see uurimus avaldati ja lühidalt sai seda teie küsimusega seoses ka refereeritud. Jah, Eesti paistab positiivselt silma sellega, et meil on eakad inimesed tööga suhteliselt hõivatud, selles me oleme Rootsi järel teisel kohal. Teised näitajad, on see siis tervise seisund või ühiskonnas aktiivselt osalemine, on meil kehvemad. Viimane näiteks peegeldab vabatahtlikku tööd ja, mis siin salata, ka poliitikas osalemist, kus meie eakad annavad oma kogemusi edasi vähem, kui see teistes Euroopa Liidu riikides tavaline on. Ja naiste osas on see seis eriti kriitiline.

Olen täiesti nõus sellega, et teemaga tuleb tegelda valdkonnaüleselt. Kindlasti pole õige öelda, et see on konkreetselt ühe ministri vastutusala. Seetõttu ongi meil välja töötatud aktiivselt vananemise arengukava, mis nüüd integreeritakse sotsiaalse turvalisuse, kaasatuse ja võrdsete võimaluste arengukavasse, mis on tehtud perioodiks 2016–2023. Lisaks on meil olemas eakate poliitika komisjon, mis on ministritele nõu andev komisjon, ja kindlasti seda nõu ministrid, ma eeldan, on varem kuulnud ja kuulavad ka edaspidi.

Koalitsioonileppe 38 leheküljele me ei jõudnud kirja panna kõiki teemasid, mis on meile olulised, aga kahtlemata on eakate aktiivselt vananemine üks teema, millega me tegeleme. Me tegeleme sellega aktiivselt ja kindlasti valdkonnaüleselt, selleks arengukava mõeldud ongi.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Monika Haukanõmm, palun!

13:59 Monika Haukanõmm

Aitäh! Lugupeetud minister! Meil on tõesti olemas aktiivsena vananemise arengukava. Kahjuks pole sellel arengukaval aga tegevuskava ega ka rahalisi ressursse taga, mis tähendab seda, et meil on olemas dokument, mida tegelikult on keeruline ellu rakendada. Aga tulen korra tagasi tööhõive juurde. Jah, tööhõive näitaja on tõesti kõrge, aga tuleb välja, et 80% meie eakatest ei tööta mitte sellepärast, et nad seda väga soovivad, vaid ainult sellepärast, et teistmoodi ei tule elus toime. Töötada sooviks ainult 8%. Tegelikult paljud eakad ei saagi tööl käia, sest nende tervis on kehv kas siis tööõnnetuse või kutsehaiguse või muu kroonilise haiguse tõttu. Aastaid on räägitud vajadusest välja töötada tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustus ehk TÕKS ning aastaid on seda ka sõnades lubatud, aga tegelikult me ei ole sellest kaugemale jõudnud. Kas sel korral on plaanis TÕKS-iga edasi liikuda ja lõpuks jõuda finišisse, et ära hoida töövõimetust, haigusi, toimetulematust ja isegi surmasid?

13:59 Tervise- ja tööminister Rannar Vassiljev

Tõepoolest, vanemaealiste tööhõive näitaja on meil teiste riikidega võrreldes kõrge ja see tööhõive on võrreldes varasemate aastatega kasvanud. Jah, muidugi on siin põhjuseid mitu. Kindlasti on neid eakaid, kes meeleldi töötavad, aga kindlasti on ka neid eakaid, kes töötavad sellepärast, et nende majanduslik olukord oleks parem kui tööl mitte käies. Nii et kahtlemata on mängus mõlemad tegurid. Positiivne on ehk see, et meie eakad on tööturul rakendatud ehk teisisõnu, ka neil on, mida ühiskonnale, tööandjatele pakkuda. Ja tööandjad on ka soovinud nende kogemusi ja teadmisi rohkem kui teistes Euroopa Liidu riikides kasutada. Ma arvan, et see on kindlasti väärtus omaette. Mis puutub tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustusse, siis see on meil tõepoolest koalitsioonileppesse kirja saanud ja kahtlemata praegu ametis olev valitsus hakkab sellega tegelema. Kindlasti on see üks oluline teema. See vajab aga tehnilisi lahendusi, mille juurde tõenäoliselt jõutakse siis, kui eelnõu on koostatud, kooskõlastusringi läbi teinud ja lõpuks siia parlamenti jõudnud.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Kersti Sarapuu, palun!

13:59 Kersti Sarapuu

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Arvukatel kokkusaamistel eakate inimestega on sageli küsitud, millal võrdsustatakse tööaasta pensioniaastaga. Teame, et kuni 31. detsembrini 1998 maksti pensioni töötatud või sellega võrdsustatud aastate eest. Alates 1. jaanuarist 1999 muudeti pensioni maksmise aluseid ja võeti kasutusele termin "kindlustusosak". See tähendab, et pensionikindlustuse staaži ja kindlustusosakut hakati arvutama pensionikindlustatule, kes on alates 1. jaanuarist 1999 maksnud või kelle eest tööandja on maksnud sotsiaalmaksu. Minu küsimus: kas valitsus on arutanud ebaõiglase pensioni arvutamise valemi muutmist? On ju teada, et töötanud maapiirkondades on väga väikesed ja seetõttu on ka nende inimeste sotsiaalmaks väike? Inimesed on tulnud järeldusele, et kolme aastaga on võimalik välja teenida üks pensioniaasta. Ja teine küsimus: kuidas mõjutaks sotsiaalmaksu alandamine 1% võrra pensionide suurust?

13:59 Tervise- ja tööminister Rannar Vassiljev

Ma küll ei ole valdkonna vastutuse mõttes kõige õigem minister nendele küsimustele vastama, aga eks ma püüan siiski oma panuse anda. Hakkan tagantpoolt pihta. Mis puudutab seda 1%, siis on kokku lepitud, et see 1% ei tule ei tervishoiu ega pensionikindlustuse arvel. See on ka põhjus, miks koalitsioon on kokku leppinud katteallikates, mis seda 1% katma peaksid. Kui see tuleks tervishoiu või pensionikindlustuse arvel, siis ei oleks põhjust selles ulatuses katteallikatest rääkida. Nii et enne, kui see eelnõu tuleb siia parlamenti, ja ka enne, kui see jõuab valitsusse, peab olema kirja pandud arvutusmetoodika, kuidas tagatakse kas tervishoiu või pensionikindlustuses see, et põhimõte, mille alusel on tervisekindlustust või pensionikindlustust arvutatud, jääb samaks, sõltumata sellest, kas baasiks on 1% suurem või väiksem sotsiaalmaks. Ehk siis lühidalt: ei tule ei tervisekindlustusest ega pensionikindlustusest see 1% võrra sotsiaalmaksu langetamise kate.

Mis puutub pensioni arvutamisse, siis hästi lihtsustatult: juhul kui see osa pensionist, mis arvutatakse praegu selle järgi, kui suur on inimese pealt makstud sotsiaalmaks võrreldes riigi keskmise sotsiaalmaksuga, kui see koefitsient oleks kõigil ühesugune, siis tähendaks see seda, et sama kaua töötanud pensionärid saaksid ühesugust pensioni. Minu teada sellist riiki maailmas ei ole, kus see nii on. Kui kellelgi on teistsugust informatsiooni, siis võib seda jagada. See tähendaks seda, et pensionid oleksid Eestis sisuliselt ühesugused, sõltumata sellest, milline on varem olnud inimese palk.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:33 Andmekaitse seadus

13:59 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on minister Arto Aasale, küsib Raivo Põldaru. Palun!

13:59 Raivo Põldaru

Aitäh, härra esimees! Lugupeetud minister! 2013. aasta juulis, saanud teada USA suurest luureprogrammist, ütles Angela Merkel, et Saksamaa ei ole jälitusriik. Ja nüüd tuleb sealtsamast Euroopast otsus, et 2018. aasta algusest paigaldatakse autodele seadmed, mis võimaldavad auto asukohta kindlaks teha. Mida te selle info valguses sellest arvate ja kuidas see käib kokku Eesti seadustega?

13:59 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh, austatud küsija! Mulle alluvad küll teatud struktuuriüksused Siseministeeriumis ja mõned struktuuriüksused Rahandusministeeriumis, aga pean kurbusega teatama, et andmekaitsega seotud teemad minu haldusalasse ei kuulu. Meil on valitsuses selline tore minister nagu Urmas Reinsalu, justiitsminister. Tema haldusalasse ja vastutusvaldkonda kuuluvad andmekaitsega seotud küsimused. Mis veel küsimuse sisusse puutub, siis võib-olla on see seotud ka majandusministeeriumiga. Ma arvan, et te saate täpsema ja parema vastuse, kui küsite seda järgmine kord justiitsministri või majandusministri käest.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:35 Valitsuse alkoholipoliitika

13:59 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on tervise- ja tööminister Rannar Vassiljevile. Priit Toobal, palun!

13:59 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud esimees! Lugupeetud minister! Eelmises parlamendi koosseisus ja ka varasemates koosseisudes on Keskerakond taotlenud alkoholireklaami täiskeelamist nii meedias kui ka avalikus ruumis. Lugesin mina enne valimisi sotsiaaldemokraatide valimisplatvormi, kus sotsiaaldemokraadid lubavad, et vähendame üldist alkoholi tarbimist ning keelustame alkoholireklaami avalikes kohtades ja meedias. Lugesin, et Keskerakond on leidnud endale selles küsimuses partneri. Keskerakonna fraktsioon tuleb kindlasti ka selles koosseisus välja sellise eelnõuga, et alkoholireklaam keelustada. Kas Sotsiaaldemokraatlik Erakond ja laiemalt ka Vabariigi Valitsus, mille liige te olete, toetab Keskerakonna eelnõu või ennetate meid ja tulete ise välja eelnõuga, mis keelustaks alkoholireklaami täielikult, nii nagu see on enamikus Euroopa Liidu riikides, sh meie lähiriikides?

13:59 Tervise- ja tööminister Rannar Vassiljev

Aitäh! Eelnõu nägemata ma blankovekslit siit kindlasti välja andma ei hakka, eriti valitsuse nimel. Jah, koalitsioonileppes on küll kirjas konkreetsed meetmed, mida on plaanis teha selleks, et alkoholi tarbimist Eestis märgatavalt vähendada. Eesmärk on jõuda aastaks 2030 selleni, et alkoholi tarbimine oleks kaks korda väiksem kui praegu, st pool sellest, mis ta hetkel on. Kindlasti vajab see ka lisameetmeid. Üks asi, milles on kokku lepitud, on näiteks see, et elustiilireklaam saab tulevikus olema keelatud ehk kehtestatakse selged nõuded selle kohta, mida on lubatud reklaamis esitleda ja mis on keelatud. Minu teada on samasugust teed läinud näiteks Prantsusmaa. Mis siin salata, väga paljud Euroopa Liidu liikmesriigid nii kaugele jõudnud ei ole. Lähiriike, kus alkoholireklaam oleks täielikult keelatud, ma ei tea. Euroopa Liidus ei ole minu teada ühtegi riiki, kus see on täiesti keelatud. Küll ma tean aga ühte Euroopa Liitu mittekuuluvat meie maailmajaos asuvat riiki, kus see on täiesti keelatud. Kindlasti me liigume aga selle poole, et need reklaamid oleksid oluliselt vähem ahvatlevad. See on lisaks näiteks aktsiisipoliitikale üks viis, kuidas alkoholi tarbimist vähendada. Eks see on üks koht, kus Eesti, mis siin salata, teiste riikidega võrreldes just väga hea välja ei näe, st ma pean silmas seda, kui palju meil iga elaniku kohta alkoholi tarbitakse.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Priit Toobal.

13:59 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud esimees! Lugupeetud minister! Ma aitan teid. Üks lähiriikidest, kus paar aastat tagasi alkoholireklaam keelustati, on Leedu. Sotsiaaldemokraatide enne valimisi valijatele antud lubadustest loen ma veel, et eesmärgiks on seatud vähendada alkoholi kogutarbimist inimese kohta. Tõesti, ma olen teiega nõus, et ca 11 liitrit kanget alkoholi inimese kohta aastas on liiga palju. Küsimus ei ole lihtsalt selles, et alkoholi palju juuakse, vaid sellega kaasnevad terviseprobleemid, liiklussurmad ja kõik muu seesugune. Te panete oma platvormis ette, et oluliselt tuleb vähendada alkoholi kättesaadavust. Ka seda punkti ma tervitan väga. Mida te selle punkti all silmas peate ja mida teie selle ala sotsiaaldemokraadist ministrina kavatsete ette võtta, et kohti, kust alkoholi kätte saab, oleks vähem?

13:59 Tervise- ja tööminister Rannar Vassiljev

Aitäh! Kõigepealt üks korrektiiv. See arv, mis väljendab tarbimist elaniku kohta, ei olene sellest, kas alkohol on kange või lahja, vaid on absoluutarv 100%-lise alkoholi kohta. Riikide kohta ei tehta eraldi statistikat, kui palju manustatakse kanget ja kui palju lahjat alkoholi. Nagu uuringud näitavad, ega tervise mõttes suurt vahet ei ole, millisel kujul alkoholi täpselt pruugitakse. Aga see, et alkoholi kättesaadavust piirata, on meil küll teemaks olnud. Kindlasti mõjutab kättesaadavust see, kui jõukohane alkoholi ostmise inimesele on. Jõukohasus oleneb kindlasti sellest, milline on aktsiisipoliitika, kui palju hind tõuseb. Meetmeid, mida riigid rakendavad, on mitmesuguseid. Üldiselt kiputakse väitma, et tegelikkuses on hinnapoliitika neist kõige efektiivsem. Selline kipub see pilt eri riikides olema. Nii et ma arvan, et aktsiisitõusu poliitikaga tuleks edasi minna. See ei ole kuidagi põhjendatud, et alkoholiaktsiis tõuseb vähem kui keskmine sissetulek, sest reaalkaardis muutuks alkohol sellisel juhul inimeste jaoks hinna mõttes kättesaadavamaks. Praegune koalitsioon jätkab kindlasti alkoholi kättesaadavuse piiramise teed.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Martin Repinski, palun!

13:59 Martin Repinski

Aitäh, lugupeetud esimees! Lugupeetud minister! Ida-Viru maakonna kehtiva arengukava andmete järgi on alkoholi regulaarselt tarbivate inimeste arv maakonnas väiksem kui Eestis keskmiselt. Vaatamata sellele on Ida-Virumaa inimeste tervisepiiranguteta elatav aeg 48,4 aastat, samal ajal kui Eesti keskmine on 54,1 aastat. Puuetega inimeste arv on aastatel 2009–2012 pidevalt kasvanud. Kas te toetate ideed, et Ida-Virumaa meditsiini kohta võiks teha mingid eraldi otsused, näiteks nii, nagu praegu on tehtud mõnes Ida-Virumaa kaitsevaldkonnas, kus mõnele töötajale makstakse lisatasu? Kas samamoodi võiks teha ka meditsiini valdkonnas?

13:59 Tervise- ja tööminister Rannar Vassiljev

Aitäh! Mis puudutab statistikat Ida-Virumaa kohta – näiteks alkoholi tarbimist ja seda, milline on tervena elatud aastate arv seal võrreldes Eesti keskmisega –, siis kindlasti on neid komponente, mis mõjutavad tervena elatud aastate arvu, tunduvalt rohkem kui ainult alkoholi tarbimine, mis muidugi annab ka oma panuse sellesse, milline on inimeste tervis. Kahtlemata, mis siin salata, on Ida-Virumaal äärmiselt oluline keskkonnatemaatika. Kõik täna juba jutuks olnud kutsehaigused, tööõnnetused jms mõjutavad ka statistikat. Nii et seda teemat peab palju laiemalt vaatama. Mis puudutab konkreetseid erisusi selles maakonnas, siis praegu neid kuskil kokku lepitud ei ole. Kui on aga põhjendatud mõtteid, kuidas aidata kaasa olukorra parandamisele, siis nendega me oleme kahtlemata valmis tegelema ja hea meelega kuulaksime nende kohta konkreetsemalt.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:43 Majutusteenuste käibemaksu tõus

13:59 Esimees Eiki Nestor

Järgmisena küsimus peaminister Taavi Rõivasele. Andres Ammas, palun!

13:59 Andres Ammas

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud peaminister! Kolm nädalat tagasi ütlesite siinsamas saalis koalitsioonilepet tutvustades, et teie valitsuse suur väljakutse on tagada Eesti majanduse kasv ja et ääremaastumise pidurdamiseks panete oluliselt rõhku ettevõtluse arendamisele kohalikes omavalitsustes. Kuidas nüüd ikkagi nende õigete eesmärkide saavutamisele aitab kaasa valitsusliidu kavatsus tõsta majutusteenuse käibemaksu määra, olgu siis ühe ropsuga või järk-järgult? Teie tänane argument, et see on ülejäänud ettevõtluse suhtes õiglane, kõlab siiski, palun vabandust, pisut õõnsalt ja ei ole laiemat heakskiitu leidnud.

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Kui me vaatame valdkondi, kus Eestis on käibemaksu soodusmäär või kus me oleme ajalooliselt otsustanud soodustuse kehtestada, siis neid valdkondi ei ole sugugi mitte palju. On ravimid, mille puhul võib öelda, et see on kõige õiglasem käibemaksusoodustus. Ravimeid tarbivad ju kõige rohkem inimesed, kes on haiged, kes tõesti vajavad neid, ja see, et nende hind on soodsam, on põhjendatud. On ajalehed, kuigi selle üle võib ju teoreetiliselt vaielda, kas ajalehtedele peaks olema käibemaksusoodustus või tuleks neid kohelda samamoodi nagu kõiki muid kaupu. Ma usun, et vaidlus selle üle tuleb parlamendis kindlasti ka selle koosseisu ajal. On raamatud, mille puhul on samuti ajalooliselt olnud vaidlusi, kas soodsam ja mõistlikum oleks toetada otse näiteks Eesti väärtkirjandust või üldse laiemalt Eesti kirjandust, ka lastekirjandust, suunata kogu raha sinna. Praegu läheb väga suur osa sellest soodustusest tõlkekirjanduse ja selliste raamatute väljaandmise toetamiseks, mis maksumaksjapoolset toetust ilmtingimata võib-olla ei vajagi. Selliseid diskussioone on ju parlamendi eelmised koosseisud pidanud väga palju.

Samuti on ka majutusasutuste puhul olnud väga palju arutelu, kas hotellid on see majandussektor, mis Eestis kõige rohkem subsideerimist vajab. On tehtud erinevaid järeldusi. On öeldud, et enam kui pooled sellest soodustusest osasaajad on tegelikult turistid, kes tuleksid siia ka siis, kui hind oleks mõni euro kallim, et siis oleks meil võimalik see soodustus n-ö turistide käest saada. On olnud ka teistsuguseid arvamusi. Ma usun, et kui me suudaksime selle soodustuse kaotamise suunas minna edasi selliselt, nagu kaubandus-tööstuskoda on välja pakkunud, st et ei tuleks ühekordseid hinnašokke, siis lõppkokkuvõttes võidaks sellest kogu ühiskond.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

13:59 Andres Ammas

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud peaminister! Teie valitsusleppe ühed populaarsemad sõnad on "uurime" ja "analüüsime" ja tänagi olete lubanud antud teemat veel analüüsida. Milliseid analüüse ja uuringuid ja kellelt kavatsete veel sel teemal tellida? Konjunkturiinstituudi mullune uuring samal teemal ju teie kava ei toeta, vaid väidab vastupidist – käibemaksu tõstmine ei pruugi riigile üldse raha juurde tuua.

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Konjunkturiinstituut on läbi viinud küsitluse hotellide seas, seda päris uuringuks nimetada on võib-olla natuke liialdus. Küll aga tuleb loomulikult analüüse teha Rahandusministeeriumil, ja kui vaja, siis tellivad ka välistelt partneritelt. Selle nädala alguses olid Rahandusministeeriumis koos huvigruppide esindajad, ettevõtjate esindajad, samuti parlamendi esindajad. Seda teemat arutati argumentide tasemel, mitte ei võetud asja kuidagi emotsionaalselt, vaid ikkagi püüdes leida mõistlikke lahendusi. Me peame ju arvestama, et ega hotellide käibemaksusoodustuse kaotamine ei ole mingi asi iseeneses. Samas suurusjärgus ehk siis 22 kuni 25 miljonit aastas, sõltuvalt sellest, mis aastast on jutt, on kokku laste ringiraha maksumus. Selle raha eest oleks rohkemal lastel võimalik huvitegevusega tegelda ja ringides käia. Sellesama summa sisse mahub ka üksikvanemate elatisfondi loomise raha, veelgi enam, sinna sisse mahub ka toimetulekupiiri väga oluline tõstmine, et nendel inimestel, kes Eestis kõige rohkem riigilt majanduslikku tuge vajavad, majanduslik toimetulek paraneks. Valikud, mis iga valitsuse ees on, ei ole kunagi sellised, et valida on ainult hea ja väga hea lahenduse vahel. Me peame suutma prioritseerida, kellele on antud juhul raha rohkem vaja, kas neile, kes on hotelliomanikud, või on seda raha vaja üksikvanematele, nendele lastele, kellel ei ole võimalik majanduslikel põhjustel ringides käia, või ka nendele inimestele, kes on toimetulekutoetuse saajad. Need on üpris rasked valikud ja küllap on selliselt vaagides ka parlamendil põhjust hinnata, kumb valik on õigem.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Tarmo Tamm, palun!

13:59 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Lugupeetud peaminister! Aktsiisitõusud ja käibemaksuerisused mõjutavad väga valusalt meie ettevõtete konkurentsivõimet. Eelkõige peaks meil raha tulema ettevõtlusest. Seni kuni naabrid neid erisusi kasutavad ja aktsiisid on erinevad, ei saa me neist erineda. Iseenesest selle signaali põhjal, et te tahate kaotada majutusasutuste käibemaksusoodustuse, jääme eelduslikult ilma umbes 200 000 turistist ning kaks suurt hotellidesse ja puhkemajandusse investeerimise projekti on juba seisma pandud. Ma küsin, miks te ei otsi katteallikaid sealt, kus see raha on olemas. Näiteks 2013. aastal oli Eesti riigi maksuauk 548 miljonit eurot ja aastatel 2000–2013 teenisid kommertspangad 2,6 miljardit eurot kasumit, millest maksti tulumaksu ainult 59 miljonit. Miks te sirutate käe iga tavainimese taskusse? Miks te ei võta raha sealt, kus see olemas on, ja hävitate ettevõtete konkurentsivõime?

13:59 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Kui teie väide konkurentsi kohta vastaks tõele, siis ei oleks praegune olukord päris selline, nagu ta on. Ma võin tuua lihtsa näite võrdluses meie lõunanaabritega. Lõunanaabrite majutusasutuste käibemaksu määr on Eesti omast pisut kõrgem, hinnad samas keskmisena madalamad ja turiste, arvestades riigi suurust, enam kui poole vähem. Kus see seos on? Pilti tuleb vaadata ikkagi natuke suuremalt ja minu arvamus, mis tugineb ka Rahandusministeeriumi hinnangutele, on see, et isegi kui kogu majutusettevõtte käibemaksusoodustuse ära kaotamise tõttu kaotataks raha turistidelt tagasi küsida, siis mõni euro hotellitoa kohta ei ole küll sedavõrd suur raha, et turistid jätaksid sadade tuhandete kaupa Eestisse tulemata. Ma usun, et see hinnang on väga tugevalt liialdatud. Mulle meenub vägisi see, kui me üle-eelmises Riigikogu koosseisus arutasime, kuidas võidelda maksupettustega kütuseäris. Siis oli nii, et me soovisime kehtestada – õliliidu ettepanekul muuseas – tagatishinnatanklatele. Me mäletame, et olid huvigrupid, kes ütlesid kogu meedias väga häälkalt: kui te seda teete, siis sureb kogu tanklaari välja, eriti maal ei ole tulevikus mitte ühtegi tanklat ja inimesed peavad hakkama kümnete kilomeetrite kaugusel tankimas käima. Ometi teame tagantjärele, et midagi

sellist ei juhtunud, vastupidi, riigieelarvesse laekus poolteise aastaga 80 miljonit eurot enam. Nii et ma suhtuksin äärmise ettevaatlikkusega sellesse, kui keegi teda puudutava soodustuse ärakaotamise tõttu kogu sektori hukku või turismi ärälõppemist kuulutab.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

8. 13:52 Haldusreform

13:59 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on riigihalduse ministri Arto Aasale. Jaak Madison, palun!

13:59 Jaak Madison

Aitäh! Lugupeetud minister! Koalitsioonilepingus on mainitud ka haldusreformi vajalikkust ja plaani. Kui palju omavalitsusi peaks Eestisse praeguse kava järgi aastaks 2019 jääma ja kui suur peaks olema keskmine elanikkond keskmises omavalitsuses aastal 2019?

13:59 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh, austatud küsija! Tõepoolest, koalitsioonileppes on kokku lepitud, et haldusreform tuleb, ja pandud paika kõige olulisemad põhimõtted. See lähenemine ei ole aga lihtsalt niisugune, et lepime kõigepealt kokku omavalitsuste arvu ja hakkame siis vägivaldselt piire nihutama. Kokku on lepitud eelkõige põhimõtte, mille järgi omavalitsused peavad suutma pakkuda kvaliteetsemaid teenuseid, et kasvaks maapiirkondade konkurentsivõime, et omavalitsused oleksid võimekamad ning saaksid tõepoolest hakkama nende ülesannete ja funktsioonidega, mis ühel tänapäevasel omavalitsusel on. Siis suudaks ta ka oma kodanike huve silmas pidada. Nii et ei omavalitsuste ega elanike arvu pole võimalik praegu öelda, see peaks selguma ikkagi analüüsi ja selle reformi käigus. Me oleme kokku leppinud, et seaduseelnõu jõuab siia saali kindlasti järgmise aasta kevadel, et teil oleks 2016. aasta jaanipäevaks võimalik haldusreformi läbiviimiseks vajalikud õigusaktid vastu võtta. Niisiis on töö praegu käima läinud ja ka kõik opositsiooni mõtted on äärmiselt teretulnud. Aga kui vastata natuke spetsiifilisemalt, siis jah, võin viidata päris paljudele nii Eesti ülikoolides kui ka teistes riikides tehtud uuringutele, mis justkui taandavad omavalitsuse võimekuse teatud elanike arvule, mis ühe viimase Tartu Ülikooli uuringu järgi on umbes 5000. See on teadlaste välja pakutud arv, aga meie läheneme asjale natuke sisulisemalt ja n-ö teise nurga alt, teenuste nurga alt.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Jaak Madison.

13:59 Jaak Madison

Aitäh! Te mainisite väga õigesti, et tähtis on omavalitsuste võimekus, teenuste pakkumine, avaliku sektori ressursi mõistlik tarbimine. Kas teil on ka regionaalseid näited elust, kus omavalitsuste liitmine või vabatahtlik liitumine on läinud vastavalt ootustele? Ma võin tuua Tapa ja Lehtse valla liitumise näite, kus avalike teenuste kättesaadavus ei paranenud. Kas teil on reaalseid, elust võetud näiteid, millele tuginevad teie väited, kuidas seda eesmärki täita?

13:59 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh! Minule on kinnitatud, et enamik Eesti omavalitsuste liitumisi on siiski õnnestunud. Tõepoolest, alguses võib see olla ebamugav, ebameeldiv, sest on palju kriitikat ja vastuseisu. Teise valimistsükli ajal lokuvad asjad aga tavaliselt paika ja pikemas vaates saab öelda, et omavalitsuste liitumine on positiivse tulemusega. Üksikute juhtumite puhul, jah, on tõenäoliselt erinevaid arvamusi. Aga me ei taha tõepoolest panna ette mingit väga kindlat raamistikku või šablooni, milline üks omavalitsus peab olema, sest Eesti omavalitsused on väga erinevad. Lõpuni, vägivaldselt neid erinevusi kaotada ei saa ega ole ka

mõistlik. Harjumaa omavalitsused on kindlasti teistsugused kui omavalitsused Lõuna-Eestis ja saartel, väikesaartest rääkimata. Nii et me tahame vaadata ikkagi rohkem sisu ja vähem järgida selliseid faktipõhiseid kriteeriume.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:59 Külliki Kübarsepp

Aitäh! Hea minister! Palun, kas te tutvustaksite, milline on üldse riigireformi menetluse kord. Kahjuks ei ole kodulehel üldse näha, milline on riigihalduse ministri haldusala. Olen küll kuulnud teie erakonnakaaslaste erinevaid jutte, kes, kus ja mida teeb, aga millal te tulete fraktsioonide ette oma haldusala tutvustama?

13:59 Riigihalduse minister Arto Aas

Aitäh! Üldiselt on põhimõte, milliste ülesannetega riigihalduse minister tegeleb, fikseeritud, aga me toome Riigikogu ette ka Vabariigi Valitsuse seaduse muudatused ja loodame, et Riigikogu jõuab need veel enne suurt suvepuhkust vastu võtta. Praegu valmistame neid muudatusi kiirkorras ette ja seejärel on mul loomulikult võimalik juba siin saalis konkreetset eelnõu ja ülesannete jaotust tutvustada. Aga kasutades praegu mulle antud aega, võib hästi lihtsalt öelda, et riigihalduse ministri tööülesanneteks on juhtida Siseministeeriumi seda valdkonda, mis tegeleb regionaalküsimustega. Varem on seda tööd teinud regionaalminister ja näiteks maavalitsused ning see hõlmab ka kogu haldusreformi läbiviimiseks tehtud tööd. Teine pool minu tööst kuulub Rahandusministeeriumi alla, kus ma ka füüsiliselt asun. Tulge külla, Endla tänav 13. Katus laseb küll läbi ja tuul puhub akna vahelt, aga saame hakkama. Rahandusministeeriumis on minu juhtida need üksused, mis tegelevad riigivaraga, avaliku teenistusega, riigi kinnisvaraga ja muu hulgas ka kohalike omavalitsuste finantseerimise küsimustega. Nende kahe ministeeriumi kahe struktuuriüksuse põhjal on tehtud see üks ministriportfell väga selgete tööülesannete ja eesmärkidega. Kui see töö meil koos teiega õnnestub, siis keeran võib-olla nelja aasta pärast viimase asjana ukse lukku, panen tule kustu ja rohkem polegi sellist tööd vaja teha.

14:59 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise. Infotunni lõpuni on jäänud 25 sekundit, selle ajaga ei jõua keegi midagi küsida, rääkimata sellest, et vastata. Infotund on lõppenud.